U R

WELCOME TO

BULLET BABY'S DIGI WORLD

SOLVED PRACTICE PAPER-1

PRACTICE PAPER -1

Time: 3 hrs **JR.SANSKRIT** Max. Marks: 100

I. एकं श्लोकं पूरयित्वा भावं लिखत । 1x6=6

(अ) दुर्जनः .... न भयङ्करः।।

(आ) वेषं न .... जनकात्मजाम्।।

II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । 1x6=6

अ) दशरथस्य दुःखं कथं स्वयंकृतमासीत्?

आ) कपयः वानरकुलस्य महत्त्वं कथं वर्णितवन्तः?(वा)

III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । 1x6=6

अ) भोजस्य औदार्यम् अधिकृत्य लिखत।

आ) स्वेदस्य पुष्पाणि इति पाठ्यभागसारांशं लिखत?

IV. चतुर्णां प्रश्नानां समाधानं लिखत। 4x2=8

अ) अर्थशास्त्रे कति अधिकरणानि सन्ति ?

आ) राजसान्नवाच्याः के भवन्ति ?

इ) सर्वे छात्राः बोपदेवं किमिति कथयन्ति स्म?

इ) कृपणस्य अग्रे गमनं दृष्ट्वा सर्वे किं कृतवन्तः ?

उ) नागार्जुनः कः ?

ऊ) युवकः वाणिजः गृहे केन रुपेण उद्योगं प्राप्तवान् ?

V. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत । 2x3=6

अ) अचक्षुर्विषये घोषं वारणस्येव नर्दतः ।

आ)शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्।

इ) धरणिममरवाणि ! प्राप्य नाकीकरोषि।

ई) जज्ञे हनूमान् स च कुत्र वंशे।

BABY BULLET-Q

VI. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत । 2x3=6

अ) धैर्य धना हि साधवः।

आ) यल्लक्ष्मीवसतेस्तव मधुपैरुपभुज्यते कोशः।

इ) पर्जन्यस्य जलं सर्वेषु महत्त्वपूर्णम्।

ई) जीर्णम् अङ्गे सुभाषितम्।

VII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत । 3x2=6

अ) कः बाल इति उच्यते?

आ) पार्वत्याः तपोवनं कीदृशः वटुः विवेश?

इ) पुराकृतानि पुण्यानि मानवान् कथं रक्षन्ति?

ई) एकः किं न कुर्यात्?

उ) कविभिः कीदृशी अलङ्कारशेभा आनीता?

ऊ) कोऽपि कपिः कथं मौनं बिभेद?

VIII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत। 3x2=6

अ) कपिञ्जलः कस्मिन् संदर्भे पुण्डरीकं प्रति उपदेशवचनानि अवदत्?

आ) कयोः मध्ये विवादः जातः?

इ) पञ्चतन्त्रे कति भागः सन्ति, ते के?

ई) पत्रगतसन्देशः कः?

उ) शिक्षकः छात्रान् किं प्रश्नं पृष्टवान्?

ऊ) स्वच्छताया विषये सर्वकारः किंकरोति?

IX. पुस्तकप्रेषणविषये पत्रम् 1x5=5

अथवा

ज्वरार्तस्य विरामग्रहणाय अभ्यर्थनपत्रम् लिखत।

X. द्वयोः शब्दयोः सविभक्तिकं रूपाणि लिखत। 2x6=12

अ) राम आ) गीता इ) वन ई) अस्मद्

XI. द्वयोः धातुरूपाणि लिखत। 2x3=6

अ) भवति आ) अलिखत् इ) लभते ई) जायते

BABY BULLET-Q

XII. त्रीणि सन्धिनामनिर्देशपूर्वकं विघटयत। 3x2=6

अ) रामालयः आ) गणेशः इ) एकैकः

ई) स्वागतम् उ) पावकः ऊ) वृक्षेऽपि

XIII. त्रीणि सन्धिनामनिर्देशपूर्वकं सन्धत्त। 3x2=6

अ) परम + अर्थः आ) देव + इन्द्रः इ)देव + ऐश्वर्यम्

ई) प्रति + उपकारः उ) हरे + ए ऊ) वृक्षे + अपि

XIV. अनुवदत (आन्ध्र/आङ्ग्लभाषायाम्) 5x1=5

अ)सः देवं नमति।

आ)अहं परीक्षाम् अलिखम् ।

इ)सः नगरं गमिष्यति।

ई)अहम् उत्तरं वदिष्यामि।

उ)सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ते।

XV. एकेन पदेन समाधानं दत्त। 5x1=5

अ) अयोध्यानगरस्य राजा कः?

आ) पार्वत्याः तपोवनं कः प्रविवेश?

इ) विघ्नभयेन कार्यं कैः न प्रारभ्यते?

ई) प्रत्यक्षे स्तुत्याः के?

उ) अमरवाणी प्रशस्तिः केन विरचिता?

XVI. एकेन पदेन समाधानं दत्त। 5x1=5

अ) धैर्यधना : के?

आ) भोजस्य औदार्यम् इति पाठ्यभागः केन विरचितः?

इ) तीक्ष्णदंष्ट्रः कः?

ई) मलयाळस्वामि संस्कृतभाषासेवा इति पाठ्यभागं केन विरचितम्?

उ) स्वेदस्य पुष्पाणि इति पाठ्यभागः कस्मात् स्वीकृतः?

BABY BULLET-Q

PRACTICE PAPER-I

ANSWERS

I. एकं श्लोकं पूरयित्वा भावं लिखत । 1x6=6

(अ) दुर्जनः .... न भयङ्करः॥

स. दुर्जनः परिहर्तव्यो विद्ययाऽलङ्कृतोऽपि सन्।
मणिना भूषितः सर्पः किमसौ न भयङ्करः॥

భావం:విద్యావంతుడైననూ దుర్జనుడైన వాడిని విడిచిపెట్టవలెను. మణి చేత అలంకరించబడిన సర్పం భయమును కలిగించదా ఏమి?

Meaning: One should leave the wicked person , eventhough he is a scholar. A snake adorned with gem is fearful, isn't it?

(आ) वेषं न .... जनकात्मजाम्॥

स. वेषं न विश्वसेत्प्राज्ञो वेषो दोषाय कल्पते।
रावणो भिक्षुरुपेण जहार जनकात्मजाम्॥

భావం: విజ్ఞుడైనవాడు వేషం చూసి మోసపోకూడదు. మోసం చేయుట కోసమే వేషం వేయబడుతుంది. పూర్వం రావణుడు భిక్షగాడి వేషంలో సీతను అపహరించెను కదా!

Meaning: Wiseman should not be deceived by disguise. Disguise is meant for cheating only. Long back Ravana kidnapped Sita in the disguise of beggar.

BABY BULLET-Q

II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । 1x6=6

अ) दशरथस्य दु:खं कथं स्वयंकृतमासीत्?

स. **పరిచయము:"దశరథస్య పశ్చాత్తాపః"** అను పాఠ్యభాగము వాల్మీకి రామాయణంలోని 'అయోధ్యకాండము' నందలి 63,64 సర్గల నుండి స్వీకరించబడినది.

దశరథుని వేట: దశరథుడు యువరాజుగా ఉన్నప్పుడు వేట కోసం సరయూ నది తీరం వెంట వెళ్ళాడు. అతనికి నది ఒడ్డు నుండి ఒక శబ్దము వినపడింది. నిజానికి అది కుండతో నీరు నింపుతున్న 'శబ్దం'. కాని అది దశరథునికి కళ్ళకు కనపడని ప్రదేశంలో ఏనుగు నీరు త్రాగుతున్న శబ్దం వలె వినపడింది. **अचक्षुर्विषये घोषं वारणस्येव नर्दत: ।** వెంటనే ఒక వాడి బాణాన్ని ఆ శబ్దం వైపు గురి చూసి వదిలాడు.

మునికుమారుని మరణావస్థ: ఆ బాణం ఒక మునికుమారుడికి తగిలింది. దానికి అతడు ఇలా విలపించాడు. "తపస్సు చేసుకొనే నాలాంటి వాడిని బాణంతో కొట్టిన ఆ మూర్ఖుడు ఎవరు? ఇప్పుడు నా వృద్ధ తల్లిదండ్రులను ఎవరు చూస్తారు? వారి పరిస్థితి ఏమగును?".

దశరథునితో మునికుమారుని సంభాషణ: దశరథుడు తన బాణపు దెబ్బకుగురై మరణావస్థలో ఉన్న మునికుమారుడిని చూసెను. "ఓ రాజా! తాపస్సుడిని అయిన నేను నీకు ఏ అపకారము చేశాను?. అంధులు, బలహీనులు అయిన నా తల్లిదండ్రులు దాహముతో నాకోసం ఎదురు చూస్తుంటారు. ఓ రాఘవా! నీవు వెంటనే వెళ్ళి నా తండ్రికి జరిగిన వృత్తాంతమును తెలుపుము.

దశరథుడు ముని ఆశ్రమానికి వెళ్ళుట: దశరథుడు కుండలో నీరు నింపుకొని ముని ఆశ్రమానికి వెళ్ళాడు. అక్కడ రెక్కలు తెగిన పక్షుల వలె ఉన్న మునికుమారుని తల్లిదండ్రులను చూశాడు.

దశరథుడికి మునిశాపం: నీ కుమారుడిని పొరపాటుగా ఏనుగు అని తలచి బాణముతో కొట్టితిని దాని వలన అతడు మరణించాడు" అని పలికెను. దానికి ఆ తండ్రి ఈవిధంగా శపించాడు,"ఓ రాజా! నేను ఏవిధంగా పుత్రశోకముతో బాధపడుతున్నానో అదే విధంగా నీవు కూడా పుత్రశోకముతోనే మరణిస్తావు."

BABY BULLET-Q

स. **Introduction:** The lesson 'Dasaradhasya Paschathapaha' is taken from 63,64 sargas of 'Ayodhya canto' of 'Valmiki Ramayanam'.

Dasaradha's hunting: When Dasaradha was a prince, he went for hunting along Sarayu river. In the darkness he heard a sound from the river bank. But, in that invisible site, that sound heard to him like an elephant's sound. **अचक्षुर्विषये घोषं वारणस्येव नर्दत:।** Immediately he blew a sharp arrow towards that sound.

Plight of Hermit's son: The arrow hit a Hermit's son. He screamed as follows "who was that idiot who hit person like me living in penance? Now who will look after my old parents? What happens to them? . "

Conversation of Hermit's son with Dasaradha: Dasaradha saw the Hermit's son who was in plight " Oh King! what harm did I do to you? My blind and weak parents are waiting for me with thirsty. Oh Raghava! go immediately and explain the entire episode to my father.

Dasaradha approaching Saint's hermitage: Dasaradha saw the Saint son's parents who were like birds with wings clipped off.

Curse of Saint to Dasaradha: I shot your son with arrow by mistake, thinking that it was an elephant. Then the father cursed as follows, " look how I am suffering now due the disunion of my son. Like wise you will also suffer and die due to disunion of your son" .

आ) कपयः वानरकुलस्य महत्त्वं कथं वर्णितवन्तः?

स. **పరిచయము:** 'కపీనాముపవాసః' అను పాఠ్యభాగము 'శ్రీశైలతాతాచార్యులు' రచించిన 'కావ్యసంగ్రహం' నుండి గ్రహించబడింది.

వానరసభ: పూర్వం ఒక వానరరాజు తన వారినందరిని పిలిచి ఒక వానర సభను ఏర్పాటు చేసెను. అతడు వారితో ఇట్లనెను, "ఓ వానరులారా! మహాసముద్రమును దాటి, లంకాపురము దహించి, తన ప్రతాపం చూపించిన హనుమంతుడు ఏ వంశంలో జన్మించెను? **जज्ञे हनूमान् स च कुत्र वंशे।** మన వానరవంశంలోనే కదా!.

వానర వీరులారా! ఒకసారి ఆలోచించండి! మనం మనుషులకంటే ఏ విషయంలో తక్కువ. దేని వలన మానవులు శ్రేష్ఠులగుచున్నారు. **यतः प्रकृष्येत मनुष्यवर्गः।** శాస్త్రములు తెలిపిన ధర్మములను ఆచరించుటలో మానవులకు ఎంత అధికారం ఉందో మనకు అట్టి అధికారము ఉండదా?. మనమూ శాస్త్ర ధర్మాలను పాటించి మృగత్వాన్ని పోగొట్టుకుందాము!. కావున మనమందరం 'ఏకాదశ వ్రతాన్ని' ఆచరిద్దాం.

వానరుల ఉపవాస దీక్ష : రేపు ఏకాదశి! కావున ఆహారము స్వీకరించకుండా మొదటి ధర్మాన్ని ఆచరిద్దాం. వానరములన్నీయు ఏకాదశి రోజున ఉదయాన్నే లేచి నదిలో స్నానం చేశాయి. మనస్సు యందు రాముడిని ధ్యానిస్తూ ఉపవాస దీక్షను ప్రారంభించెను.

మొదటిసారి దీక్షా భంగం: ఆ వెంటనే సహజ స్వాభావిక లక్షణం ఆధారంగా వాటికి చాంచల్యం కలిగెను. అలా చేస్తూ అందులో ఒకానొక వానరము మౌనాన్ని ఛేదించి ఇలా పలికింది. ఓ మిత్రులారా! మనం ఈ వ్రతాన్ని నేరేడు చెట్టుమూలములో చేరడం మంచిది. ఎందుకంటే వ్రత ఉపవాసం వలన శరీరం నీరసించి, మనం రేపు ఉదయం ఇక్కడ నుండి చెట్ల వద్దకు వెళ్ళే శక్తిని కల్గి ఉండలేము. సరే అని నేరేడు చెట్టు మూల గుమ్మిగూడినవి.

రెండవసారి దీక్షా భంగం: అందులోని ఒక వానరం ధైర్యముగా "మనము చెట్టుపైకెక్కి కూర్చున్నచో ఏమి హాని జరుగును?". అనగా అవన్నీ చెట్టు కొమ్మలపైన కూర్చొన్నవి. గాలి వలన చెట్లనుండి రాలుతున్న నేరేడు పండ్లను చూసి నోరూరెను.

మూడవసారి దీక్షా భంగం: మరో వానరం ఇట్లు పలికింది " బ్రహ్మదేవుడు మన దవడలలో ఆ తిత్తులను పండ్లతో నింపితే నష్టమేమున్నది. వానరములన్నీ దానికి అంగీకరించి పండ్లను నోటి గుహలో నింపి ఆనందంగా, స్వేచ్ఛగా ఆ ప్రదేశం అంతా విహరించినవి.

BABY BULLET-Q

स. **Introduction:**The lesson ' Kapinamupavasa ' is taken from ' Kaavyasangraham' written by 'Sri Saila Tatacharyulu' .

Monkeys meeting: Once a 'Monkey king' called every one of his group and arranged a 'monkey meeting' . He said "Oh! Vanaras! Hanuma who has shown his bravery by crossing the mighty ocean, fired lanka belongs to which community**जझे हनूमान् स च कुत्र वंशे।**. Our vanara community only.

Oh! Vanara warriors! Once think! In what way are we are inferior to human beings. In what way humans are worthy? .**यतः प्रकृष्येत मनुष्यवर्गः।** Don't we have the right equal to that of humans to perform all the 'virtues' revealed in shastras. Let all of us perform the 'virtues of Sastra' and get rid of our animatistic behaviour. So let's all perform the 'Ekadasa vratham' .

Fasting of Vanaras: Tomorrow is Ekadasi ! ,so without taking food we follow the first rule.On Ekadasi, all the monkeys woke up early in the morning, had their bath. By mediating lord Rama in hearts, they started fasting consecration.

Breaking the fasting, first time: Within fraction of seconds, due to their inherent nature monkeys become fickle . A monkey broke the silence and said like this, " Oh my dear friends! we instead of doing this vratam, here at this river site, it is better to do it under the blue berry tree. Because, our body gets weakness due to fasting, so that we won't have enough strength to move from here to the trees, tomorrow morning . All the monkeys started jumping and running to gather under the blue berry tree.

Breaking the fasting, second time: After sometime, one of the monkeys spoke bravely that, " What is wrong if we sit on the tree ? all monkeys said ok and sat on the branches of the tree. Soon after sitting on the branches they got the sensation of mouth- watering after seeing the falling blue berries due to air.

Breaking the fasting, third time: Looking at them, one monkey bravely said that " Lord Brahma! provided our jaws with air sacs. What is wrong if we fill our air sacs with fruits. All the monkeys agreed readily to it, fill their mouths with fruits and roamed freely, happily all around.

BABY BULLET-Q

III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । **1x6=6**

अ) भोजस्य औदार्यम् अधिकृत्य लिखत।

स. **పరిచయము:** "భోజస్య ఔదార్యము" అను పాఠ్యభాగము 'శ్రీ బల్లాల కవి' చేత రచింపబడిన 'భోజ ప్రబంధము' నుండి స్వీకరించబడినది. కవిపండితుల పట్ల భోజరాజు ప్రదర్శించిన ఔదార్యమే ఈ పాఠ్యభాగ సారంశం.

బ్రాహ్మణునిచే పరాభవం: 'బుద్ధిసాగరుడు' ని ముఖ్యమంత్రిగా చేసుకొని భోజుడు రాజ్యపాలన సాగిస్తున్నాడు. ఒకనాడు భోజరాజు ఉద్యానవనానికి వెళ్ళుచుండగా దారిలో ఒక బ్రాహ్మణుడు ఎదురుపడెను. భోజరాజుని చూసిన ఆ బ్రాహ్మణుడు కళ్ళు మూసుకొన్నాడు. "నన్ను చూసి కళ్ళు మూసుకున్నావు. ఎందుకని అలా చేసావు?" అని భోజరాజు ప్రశ్నించాడు.

బ్రాహ్మణుని ప్రవచనాలు: "రాజా! నీవు ఎవ్వరికీ ఏమీ దానం చేయవు. నీకు ఔదార్య గుణం లేదు. నీలాంటి లోభి ముఖమును ఉదయాన్నే చూస్తే, ఇతరుల వల్ల కలిగే లాభం కూడా నాకు రాదు. ఓ రాజా! కర్ణుడు, దధీచి, శిబి మొదలగు రాజులు 'పరలోకమున ఉన్ననూ' తమ దానగుణముల వలన లభించిన కీర్తితో నేటికి భూలోకమున జీవించి ఉన్నారు. మరణము పండితుడికైనా, పామరుడికైనా తప్పదు. ఈశ్వరుడైనా, దరిద్రుడైనా మృత్యువుకు సమానమే. **ईश्वरे च दरिद्रे च मृत्योः सर्वत्र तुल्यता।**

భోజుని మొదటి దానం: అప్రియమైన హితము చెప్పేవాడు, వినేవాడు దొరకడు " అంటూ ఆ వెంటనే భోజుడు గోవిందుడు అనే ఆ బ్రాహ్మణుడికి లక్షధనమును దానం చేసి తన ఆస్థానమున విద్యాధికారిగా నియమించుకొనెను.

బోయబాలుడికి దానం: ఒకసారి వేటకు వెళ్ళిన భోజరాజు ఒక బోయబాలుని గానము విని ముగ్ధుడై బోయబాలుడికి ఐదు లక్షలు ధనమును ఇచ్చెను.అది చూసిన కళింగకవి ఇట్లు అన్నాడు " లక్ష్మీనివాసమైన నీ కోశము తుమ్మెదలచే అనుభవింపబడుచున్నది ". అది విని సంతోషించిన భోజుడు ఆ కవికి లక్ష ధనమును ఇచ్చెను.

గోవిందుని పదవీచ్యుతి: గోవిందుడు, భోజరాజునితో ఇన్ని దానములను చెయ్యవలదు అని సలహా ఇచ్చాడు. ఆ సలహా నచ్చని భోజరాజు అతడిని వెంటనే పదవీచ్యుతుడిని చేసెను. ఆ తరువాత ఇట్లు ప్రకటించెను, పండితుడు కుమ్మరివాడైననూ నా నగరమున ఉండదగును ".

శంకరకవికి మహాదానము: ఒకరోజు శంకరుడనే కవి భోజుని కొలువులోకి ప్రవేశించెను. అతడు భోజరాజును ఆశీర్వదించి, అద్భుతముగా శ్లాఘించెను. వెంటనే ఆ శంకర కవికి భోజరాజు ఎంతో సంతోషంతో పన్నెండు లక్షల ధనమును ఇచ్చి అభినందించెను.

स. **Introduction:** The lesson 'Bhojasya Oudaryam' is taken from 'Bhoja Prabandham' written by 'Sri Ballala Kavi'.

Insult by Brahmin: King Bhoja started ruling his kingdom with Buddhisagara as his chief minister. One day while King Bhoja was going to garden, he came across a Brahmin . The Brahmin closed his eyes upon seeing the King Bhoja. King Bhoja being surprised questioned him "Why did you close your eyes upon seeing me?

Brahmin's response: Your Majesty! you don't donate anything to anybody. You don't have the quality of magnanimity. If I see a miser's face like you in the morning, I will be missing the benefits that come from others. My Lord! eventhough kings like Karna, Dadhichi, Sibi are in heaven, they are still alive on this earth due to the glory obtained because of their bestowed character. Death is inevitable for erudite people as well as illiterates . For the Goddess of death, Eswar and Poor are equal. **ईश्वरे च दरिद्रे च मृत्योः सर्वत्र तुल्यता।**

First donation of Bhoja: "We don't find any one who tells and listens unimpressive advices", saying like this, King Bhoja donated 1 Lakh money to that Brahmin named Govinda and appointed him as Education minister in his court.

Donation to Tribal Boy: One day when Bhoja was indulged in hunting, being impressed with a song sung by a tribal boy King Bhoja donated 5 Lakh money to that Tribal boy. Seeing this Kalinga said your pollen which is the residence of Goddess Lakshmi was being enjoyed by bees". On hearing this King Bhoja felt happy and donated one lakh money to the poet.

Suspension of Govinda: Govinda advised the king not to do so many donations. King Bhoja didn't like this suggestion and suspended him immediately. Though a Scholar is a potter he may reside in my city".

Great donation to Poet Sankara: One day Poet Sankara entered the court of Bhoja . He blessed and praised the king wonderfully. Bhoja felt very happy and at once he donated 12 lakh money and admired him.

BABY BULLET-Q

आ) स्वेदस्य पुष्पाणि इति पाठ्यभागसारांशं लिखत?

स. **పరిచయము:**'స్వేదస్య పుష్పాణి' అను పాఠ్యభాగము డాక్టర్ మాధవీ జోషి రచించిన 'మధురకథాః' అను గ్రంథము నుండి స్వీకరించబడినది.

లోకంలో అత్యుత్తమ జలం: ఒకసారి ఒక ఉపాధ్యాయుడు తన విద్యార్థులు కలిసి వనభోజనానికి వెళ్ళారు. అక్కడ అతడు తన విద్యార్థులను ఇట్లు ప్రశ్నించెను. ఈ లోకంలో అత్యుత్తమమైన జలం ఏది? వారు చెప్పిన రకరకాల సమాధానాలకు తృప్తి చెందని ఉపాధ్యాయుడు వారికి ఒక కథ చెప్పెను.

శబరి ఆశ్రమం: ఒక రోజు అరణ్యంలో సీతకోసం వెదుకుతున్నటువంటి రామలక్ష్మణులు శబరిని ఒకచోట కలుసుకున్నారు. ఆ ఆశ్రమంలో ఉన్న పుష్పాలను చూసి సువాసనలు వెదజల్లుతున్న ఆ పూలమొక్కలను ఎవరు నాటారు అని అడిగాడు. అప్పుడు శబరి ఆ పూల మొక్కల చరిత్రను రాముడితో ఇలా చెప్పింది.

మాతంగ మహర్షి కథ: ఒకప్పుడు ఇక్కడ మాతంగ మహర్షి యొక్క ఆశ్రమం ఉండేది. ఒకసారి వర్షకాలం సమీపిస్తున్నా కూడా వారు ఏవిధమైన వంటచెరుకును ఏర్పాటు చేసుకోలేదు. అప్పుడు వృద్ధుడైన మాతంగమహర్షి తానే స్వయంగా కట్టెల కోసం అరణ్యానికి బయలుదేరాడు. అది చూసిన విద్యార్థులు అందరూ అతనిని అనుసరించారు. అందరూ అరణ్యంలో కట్టెలు కొట్టి, వాటిని తలపై పెట్టుకొని ఆశ్రమానికి తిరుగు ప్రయాణమయ్యారు. ఆ దారిలో అందరికీ చెమటలు పట్టగా, వారి నుండి స్వేదబిందువులు నేల మీద పడ్డాయి.

మరుసటి రోజు ఉదయాన్నే వారందరూ నదీ స్నానానికి వెళ్ళారు. అక్కడ ఎక్కడి నుండో మంచి పరిమళం రావడాన్ని గమనించారు. ఆశ్చర్యంతో వారు అది ఎక్కడి నుండి వస్తున్నదోయని వెతికారు. వారు కట్టెలు తెచ్చిన మార్గములో సువాసనలు వెదజల్లుతూ అక్కడక్కడ వికసించిన అందమైన పుష్పాలను చూసి ఆనందభరితులయ్యారు.

మాతంగమహర్షి అక్కడకు వచ్చి ఆ పుష్పాలను తాకి నమస్కరించి ఇలా పలికాడు, " నిన్న మీరు కట్టెలను మోస్తుండగా ఆ శ్రమ వలన మీ శరీరం నుండి పవిత్రమైన స్వేదబిందువులు రాలి భూమిమీద పడినవి. అవే ఈ పూలమొక్కలుగా ఉద్భవించాయి. ఈ లోకం శ్రామికులతో నడపబడుతున్నది.శ్రమ కంటే పవిత్రమైన కార్యం ఈ లోకంలో ఏదీ లేదు. మీరు కూడా స్వయంగా శ్రమ పడండి. శ్రామికులను గౌరవించండి." దానికి అతని శిష్యులందరూ ఇలా బదులు చెప్పారు, "అలాగే గురువుగారు! మేము శ్రమ పడతాము శ్రామికులను గడ్డి పరకల వలే పరిగణించము. వారిని గౌరవిస్తాము".

శబరి చేత ఈ కథ విన్న రామలక్ష్మణులు స్వేదము వలన పుట్టిన ఆ పుష్పాలకు నమస్కరించారు. **पुण्यरूपाणि एतानि पुष्पाणि वन्दे।**

ముక్తాయింపు:'కావున ఈ లోకంలో అన్నింటికంటే ఉత్తమమైన జలము 'స్వేద జలము' అని ఈ కథ ద్వారా తెలియచున్నది' అని ఉపాధ్యాయుడు శెలవిచ్చెను.

BABY BULLET-Q

स. **Introduction:** The lesson 'Varshaparidevanam' is taken from the book ' Kathanika sangraham' written by 'Gullapalli Sri Ramakrishnamurthy' . The essence of this lesson is the expression of anguish regarding present day environmental pollution by Varshadevi.

Nature in the Past: In the past, Nature is adorned with sweet chirpings of cuckoos in the wee hours, dances of peacocks, sounds of anklets of women. All the people led a happy, serene and responsible life.

Nature at Present: Now time has changed. All the roads have been polluted with dust. Rivers, Lakes and even air have also been polluted. People are being effected with various diseases.

Assistance of Six seasons to Varshadevi: The sun god heated the water with his sunrays. Clouds were formed with the water vapours thus generated. These clouds are moved by the God of Air. The clouds started raining. Sarathkumara is keeping the temperature stable. Hemanthudu damped the world with snow. **तुषारैः विश्वम् आसिञ्चति।**

Anguish Varshadevi: But all the efforts are getting wasted. Varshadevi raised a doubt. Whose fault was this? This was not my fault. This was not the fault of Sarathkumar etc., This maynot be the fault of nature. Only people are responsible for this pollution. Officials are trying to bring awareness through pamphlets. Eventhough there is no use . There is no one to listen my words. Good words should be digested in the body itself. **जीर्णम् अङ्गे सुभाषितम्।**

Story of Four persons: The duty of environmental protection was given to four persons namely Sarvadu, Kaschith, Yah kopi, Na kopi. But it all went in vain.

Conclusion: Lets all stop lecturing to others, and start working on our own. Let's all try for cleanliness. Work determined people will always succeed.

BABY BULLET-Q

IV. चतुर्णां प्रश्नानां समाधानं लिखत। **4 x 2 = 8**

अ) अर्थशास्त्रे कति अधिकरणानि सन्ति ?

स. अर्थशास्त्रे पञ्चदश अधिकरणानि सन्ति।

आ) राजसान्नवाच्याः के भवन्ति ?

स. अतिकषाय, अतिलवण, अत्युष्ण, अतिक्षार, अत्याम्ल, अतिरुक्ष, अतिदाह पदार्थः राजसान्नवाच्या भवन्ति ।

इ) सर्वे छात्राः बोपदेवं किमिति कथयन्ति स्म?

स. सर्वे छात्राः बोपदेवं मूर्खशिखामणिः कथयन्ति स्म।

ई) कृपणस्य अग्रे गमनं दृष्ट्वा सर्वे किं कृतवन्तः ?

स. कृपणस्य अग्रे गमनं दृष्ट्वा सर्वे अट्टहासं कृतवन्तः ।

उ) नागार्जुनः कः ?

स. नागार्जुनः प्रसिद्ध रसायनशास्त्रज्ञः वैद्यः च।

ऊ) युवकः वाणिजः गृहे केन रुपेण उद्योगं प्राप्तवान् ?

स. युवकः वाणिजः गृहे भृत्यरुपेण उद्योगं प्राप्तवान् ।

BABY BULLET-Q

V. द्वयोः ससन्दर्भ व्याख्यानं लिखत । **2x3=6**

अ) अचक्षुर्विषये घोषं वारणस्येव नर्दतः ।

स. कविपरिचयःपाठः 'दशरथस्य पश्चात्तापः'

कविः वाल्मीकिः।

ग्रन्थः रामायणम्।

सन्दर्भः दशरथः कौसल्यां प्रति एवं अवदत् ।

भावः दशरथः कौसल्यां प्रति अचक्षुर्विषये घोषं वारणस्येव नर्दतः इति अवदत् ।

आ) शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्।

स. कविपरिचयःपाठः'मायावटुः

कविः कालिदासः।

ग्रन्थः कुमारसम्भवम्।

सन्दर्भः मायावटुः पार्वतीं प्रति एवं अवदत्।

भावः - धर्मसाधनेषु शरिरमेव प्रथमं खलु।

इ) धरणिममरवाणि ! प्राप्य नाकीकरोषि।

स. कविपरिचयः -इदं वाक्यं 'अमरवाणि प्रशस्तिः' इति पाठ्यभागत् स्वीकृतम्।

कविः -शठकोपाचार्यः।

ग्रन्थः -सुरवाणीमणिहारः

सन्दर्भः -अमरवाणी प्रशस्ति वर्णने कविः एवम् अवदत् ।

भावः- अमरवाणी प्रशस्ति वर्णने कविः धरणिममरवाणि! प्राप्य नाकीकरोषि इति अवदत् ।

ई) जज्ञे हनूमान् स च कुत्र वंशे।

स. कवि परिचयः -इदं वाक्यं कपीनामुपवासः इति पाठ्यभागत् स्वीकृतम्। **कविः** -श्रीशैलं ताताचार्यः

ग्रन्थः -काव्यसंग्रहम् ।

सन्दर्भः -कपिराजः कपीन् प्रति एवम् अवदत्।

भावः - सः हनुमान् कस्मिन् वंशे जातः? अस्माकम् वंशे एव जातः खलु ।

BABY BULLET-Q

VI. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत । 2x3=6

अ) धैर्य धना हि साधवः।

स. कविपरिचयःपाठः 'कपिञ्जलोपदेश'

कविः बाणभट्टः।

ग्रन्थः कादम्बरी।

सन्दर्भः– कपिञ्जलः पुण्डरीकं प्रति एवं अवदत्।

भावः – कपिञ्जलः पुण्डरीकं प्रति धैर्य धना हि साधवः इति अवदत् ।

आ) यल्लक्ष्मीवसतेस्तव मधुपैरुपभुज्यते कोशः।

स. कविपरिचयःपाठः भोजस्य औदार्यम्

कविःबल्लालः।

ग्रन्थः भोजप्रबन्धात्।

सन्दर्भः कलिङ्गकविः भोजराजं प्रति एवं अवदत्।

भावः– कलिङ्गकविः भोजराजं प्रति यल्लक्ष्मीवस तेस्तव मधुपैरुपभुज्यते कोशः इति अवदत् ।

इ) पर्जन्यस्य जलं सर्वेषु महत्त्वपूर्णम्।

स. कवि परिचयः– इदं वाक्यं स्वेदस्य पुष्पाणि इति पाठ्यभागात् स्वीकृतम्।

कविः माधवीजोषी।

ग्रन्थः मधुराःकथाः।

सन्दर्भःछात्रः विनायकः शिक्षकं प्रति एवं अवदत्।

भावः छात्रः विनायकः शिक्षकं प्रति पर्जन्यस्य जलं सर्वेषु महत्त्वपूर्णम् इति अवदत् ।

ई) जीर्णम् अङ्गे सुभाषितम्।

स. कवि परिचयः इदं वाक्यं वर्षापरिदेवनम् इति पाठ्यभागात् स्वीकृतम्।

कविः गुल्लपल्लि श्रीरामकृष्णमूर्तिः।

ग्रन्थः कथानिकासंग्रहम्।

सन्दर्भःवर्षादेवी स्वच्छता विषये जनानाम् बोधयितुम् एवम् अवदत्।

भावःतत् सुभाषितम् अङ्गे एव जीर्णमभवत् ।

BABY BULLET-Q

VII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत । 3x2=6

अ) कः बाल इति उच्यते?

स. कर्मणां आरम्भे यः फलम् दोषं वा न जानाति सः एव बाल इति उच्यते।

आ) पार्वत्याः तपोवनं कीदृशः वटुः विवेश?

स. पार्वत्याः तपोवनं अजिनाषाढधरः प्रगल्भवाक् कश्चन वटुः पार्वत्याः तपोवनं विवेश ।

इ) पुराकृतानि पुण्यानि मानवान् कथं रक्षन्ति?

स. **पुराकृतानि पुण्यानि मानवान् एवम् रक्षन्तिः** वने,रणे,शत्रु,जलाग्निमध्ये महार्णवे पर्वतमस्तके वा सुप्तं प्रमत्तं विषमस्थितं वा।

ई) एकः किं न कुर्यात्?

स. एकः साधुः पदार्थान् न भक्षयेत्। रात्रौ सर्वेषु सुप्तेषु एकः न जागरणं कुर्यात् मार्गेः एकः न गच्छेत्। मुख्यविषयान् एकः न आलोचनं कुर्यात् ।

उ) कविभिः कीदृशी अलङ्कारशेभा आनीता?

स. कालिदासादि कविभिः अनुपमा अलङ्कारशोभा आनीता।

ऊ) कोऽपि कपिः कथं मौनं बिभेद?

स. जृम्भणं कृत्वा हस्तं इतस्ततः भ्रमयन् पादं प्रसार्य गात्रं परिवर्तनं कृत्वा पुच्छाग्रं चुम्बयित्वा एकः कपिः मौनं बिभेद ।

VIII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत। **3x2=6**

अ) कपिञ्जलः कस्मिन् संदर्भे पुण्डरीकं प्रति उपदेशवचनानि अवदत्?

स. कपिञ्जलः महाश्वेतानिहितचित्तं संदर्भे पुण्डरीकं प्रति उपदेशवचनानि अवदत्?

आ) कयोः मध्ये विवादः जातः?

स. शशकपिञ्जलयोः मध्ये विवादः वर्तते।

इ) पञ्चतन्त्रे कति भागः सन्ति, ते के?

स. पञ्चतन्त्रे भागाः पञ्चः।तानि मित्रभेदः, मित्रप्राप्तिः काकोलूकीयं लब्धप्रणाशः, अपरीक्षितकारकम् ।

ई) पत्रगतसन्देशः कः?

स. यावत् पर्यन्तम् गृहमुपागतेभ्यः अतिथिभ्यः भवन्तः अन्नपानादिकं दास्यन्ति, तावत्पर्यन्तं भोजनादिषु मम न कोऽपि श्रमो भविष्यति । अहं दैवकार्यार्थं गच्छामि। मामन्वेष्टुं व्यर्थं प्रयत्नं मा कुर्वन्तु ।

उ) शिक्षकः छात्रान् किं प्रश्नं पृष्टवान्?

स. ''अस्मिन् जगति किंजलम् अतीव उत्तमं? अतीव पूतं,अतीव मूल्यवत्?'' इति शिक्षकः छात्रान् पृष्टवान्।

ऊ) स्वच्छताया विषये सर्वकारः किं करोति?

स. सर्वकारेण नगरपालिकासु ग्रामपञ्चायतीषु अनेके पारिशुध्द कर्मचारिणः नियुक्ताः।

IX. पुस्तकप्रेषणविषये पत्रम् 1x5=5

पुस्तकप्रेषणविषये पत्रम्

कडप,
दिनाङ्क :२८-०२-२०२०.

सविधे -

मान्यसञ्चालकाः,
सरस्वतीविद्याप्रकाशन्,
विजयवाटिकॉ।

मान्याः!

भवद्भिः प्रकाशितेषु अधोनिर्दिष्टानि पुस्तकानि मया यथानिर्दिष्टम् अपेक्ष्यन्ते।

क्रमसंख्या	पुस्तकनाम	कविः	प्रतयः
१.	कुमारसम्भवम्	कालिदासः	५
२.	श्रीमद्रामायणम्	वाल्मीकिः	४
३.	पञ्चतन्त्रम्	विष्णुशर्मा	६
४	भर्तृहरिसुभाषितानि	भर्तृहरिः	३

कृपया एतानि पुस्तकानि वि.पि.पि द्वारा अधोसूचितं सङ्केतं प्रति प्रेषयन्तु।

सधन्यवादम्।

इति,
भवदीयः/भवदीया,
नाम...............
गृहसंख्या २-११-१८
गान्धीरोड् , कडप ।

BABY BULLET-Q

विरामग्रहणाय अभ्यर्थनपत्रम्

गुन्टूर् ,

दि:26-02-2020.

सविधे -

प्राचार्याः,

प्रभुत्व जूनियर् कलाशाला,

गुन्टूर् ।

मान्याः!

विषयः - विरामस्य कृते अभ्यर्थनम्।

मम सोदर्याः विवाहार्थम् अहं श्वः स्वग्रामं गमिष्यामि। अतः कृपया दिनत्रयस्य 27-02-2020 तः 01-03-2020 पर्यन्तं विरामं यच्छन्तु इति सादर प्रणामपूर्वकं विज्ञापयामि। मम अनुपस्थितिसमये पाठ्यमानान् पाठान् मित्रसकाशात् ज्ञात्वा अहं पठिष्यामि।

सधन्यवादम्।

इति,

भवतां विधेयः छात्रः/विधेया छात्रा,

नाम ×××××

अनुक्रमसंख्या ×××××

प्रभुत्व जूनियर् कलाशला,

गुन्टूर्।

BABY BULLET-Q

X. द्वयोः शब्दयोः सविभक्तिकं रूपाणि लिखत। 2x6=12

अ) राम आ) गीता इ) वन ई) अस्मद्

अ) अकारान्तः पुंलिङ्गः 'राम' शब्दः (రాముడు – Rama)

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमाविभक्तिः	रामः	रामौ	रामाः
सम्बोधन.प्रथमाविभक्तिः	हे राम	हे रामौ	हे रामाः
द्वितीयाविभक्तिः	रामम्	रामौ	रामान्
तृतीयाविभक्तिः	रामेण	रामाभ्याम्	रामैः
चतुर्थीविभक्तिः	रामाय	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
पञ्चमीविभक्तिः	रामात्	रामाभ्याम्	रामेभ्यः
षष्ठीविभक्तिः	रामस्य	रामयोः	रामाणाम्
सप्तमीविभक्तिः	रामे	रामयोः	रामेषु

आ) आकारान्तः स्त्रीलिङ्गः 'गीता' शब्दः (గీత - Geeta)

	ए.व	द्वि. व	ब.व
प्रथमाविभक्तिः	गीता	गीते	गीताः
सं.प्रथमाविभक्तिः	हे गीते	हे गीते	हे गीताः
द्वितीयाविभक्तिः	गीताम्	गीते	गीताः
तृतीयाविभक्तिः	गीतया	गीताभ्याम्	गीताभिः
चतुर्थीविभक्तिः	गीतायै	गीताभ्याम्	गीताभ्यः
पञ्चमीविभक्तिः	गीतायाः	गीताभ्याम्	गीताभ्यः
षष्ठीविभक्तिः	गीतायाः	गीतयोः	गीतानाम्
सप्तमीविभक्तिः	गीतायाम्	गीतयोः	गीतासु

BABY BULLET-Q

इ) **अकारान्तः नपुंसकलिङ्गः 'वन' शब्दः** (అడవి - Forest)

	ए.व	द्वि. व	ब.व
प्रथमाविभक्तिः	वनम्	वने	वनानि
सं.प्रथमाविभक्तिः	हे वन	हे वने	हे वनानि
द्वितीयाविभक्तिः	वनम्	वने	वनानि
तृतीयाविभक्तिः	वनेन	वनाभ्याम्	वनैः
चतुर्थीविभक्तिः	वनाय	वनाभ्याम्	वनेभ्यः
पञ्चमीविभक्तिः	वनात्	वनाभ्याम्	वनेभ्यः
षष्ठीविभक्तिः	वनस्य	वनयोः	वनानाम्
सप्तमीविभक्तिः	वने	वनयोः	वनेषु

ई) **दकारान्तः त्रिषु लिङ्गेषु सरूपः 'अस्मद्' शब्दः** (నేను -I)

	ए.व	द्वि. व	ब.व
प्रथमाविभक्तिः	अहम्	आवाम्	वयम्
द्वितीयाविभक्तिः	माम् /मा	आवाम् /नौ	अस्मान् /नः
तृतीयाविभक्तिः	मया	आवाभ्याम्	अस्माभिः
चतुर्थीविभक्तिः	मह्यम् /मे	आवाभ्याम् /नौ	अस्मभ्यम् /नः
पञ्चमीविभक्तिः	मत्	आवाभ्याम्	अस्मत्
षष्ठीविभक्तिः	मम /मे	आवयोः /नौ	अस्माकम् /नः
सप्तमीविभक्तिः	मयि	आवयोः	अस्मासु

BABY BULLET-Q

XI. द्वयोः धातुरूपाणि लिखत। 2x3=6

अ) भवति आ) अलिखत् इ) लभते ई) जायते

अ) भवति

	पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
लट् -	प्रथमपुरुषः	भवति	भवतः	भवन्ति
	मध्यमपुरुषः	भवसि	भवथः	भवथ
	उत्तमपुरुषः	भवामि	भवावः	भवामः

आ) अलिखत्

लङ् -	प्रथमपुरुषः	अलिखत्	अलिखताम्	अलिखन्
	मध्यमपुरुषः	अलिखः	अलिखतम्	अलिखत
	उत्तमपुरुषः	अलिखम्	अलिखाव	अलिखाम

इ) लभते

	पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
लट् -	प्रथमपुरुषः	लभते	लभेते	लभन्ते
	मध्यमपुरुषः	लभसे	लभेथे	लभध्वे
	उत्तमपुरुषः	लभे	लभावहे	लभामहे

ई) जायते

	पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
लट् -	प्रथमपुरुषः	जायते	जायेते	जायन्ते
	मध्यमपुरुषः	जायसे	जायेथे	जायध्वे
	उत्तमपुरुषः	जाये	जायावहे	जायामहे

BABY BULLET-Q

XII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि विघटयत। 3x2=6

अ) रामालयः आ) गणेशः इ) एकैकः

ई) स्वागतम् उ) पावकः ऊ) वृक्षेऽपि

स. (अ) राम + आलयः – सवर्णदीर्घसन्धिः

स. (आ) गण + ईशः– गुणसन्धिः

स. (इ) एक + एकः – वृद्धिसन्धिः

स. (ई) सु + आगतम् – यणादेशसन्धिः

स. (उ) पौ + अकः – अयवायावादेशसन्धिः

स. (ऊ) वृक्षे + अपि – पूर्वरूपसन्धिः

XIII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि सन्धात। 3x2=6

अ) परम + अर्थः आ) देव + इन्द्रः इ)देव + ऐश्वर्यम्

ई) प्रति + उपकारः उ) हरे + ए ऊ) वृक्षे + अपि

स. (अ) परमार्थः – सवर्णदीर्घसन्धिः

स. (आ) देवेन्द्रः – गुणसन्धिः

स. (इ) देवैश्वर्यम् – वृद्धिसन्धिः

स. (ई) प्रत्युपकारः – यणादेशसन्धिः

स. (उ) हरये – अयवायावादेशसन्धिः

स. (ऊ) वृक्षेऽपि – पूर्वरूपसन्धिः

XIV. अनुवदत (आन्ध्र/आङ्ग्लभाषायाम्) 5x1=5

अ) सः देवं नमति। आ)अहं परीक्षाम् अलिखम् ।

इ) सः नगरं गमिष्यति। ई)अहम् उत्तरं वदिष्यामि।

उ) सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ते।

स. (अ) అతడు దేవుడికి నమస్కరిస్తున్నాడు./ He is saluting to God.

स. (आ) నేను పరీక్షను వ్రాశాను./ I wrote the exam.

जस. (इ) అతడు నగరానికి వెళ్తాడు./ He will go to the city.

स. (ई) నేను సమాధానం చెప్తాను./ I will tell the answer.

स. (उ) అన్ని గుణాలు బంగారాన్నే ఆశ్రయిస్తాయి./ All the virtues resort to gold only.

BABY BULLET-Q

XV. एकेन पदेन समाधानं दत्त। **5x1=5**

अ) अयोध्यानगरस्य राजा कः?

आ) पार्वत्याः तपोवनं कः प्रविवेश?

इ) विध्नभयेन कार्यं कैः न प्रारभ्यते?

ई) प्रत्यक्षे स्तुत्याः के?

उ) अमरवाणी प्रशस्तिः केन विरचिता?

स. (अ) दशरथः ।

स. (आ) शिवः मायावटु रुपेण ।

स. (इ) नीचैः ।

स. (ई) गुरवः ।

स. (उ) शठकोपाचार्येण ।

XVI. एकेन पदेन समाधानं दत्त। **5x1=5**

अ) धैर्यधना : के?

आ) भोजस्य औदार्यम् इति पाठ्यभागः केन विरचितः?

इ) तीक्ष्णदंष्ट्रः कः?

ई) मलयाळस्वामि संस्कृतभाषासेवा इति पाठ्यभागं केन विरचितम्?

उ) स्वेदस्य पुष्पाणि इति पाठ्यभागः कस्मात् स्वीकृतः?

स. (अ) साधवः ।

स. (आ) श्री बल्लाल कविना।

स. (इ) अरण्यमार्जारः ।

स. (ई) श्री समुद्राल लक्ष्मणय्य महोदयेन ।

स. (उ) मधुराः कथाः ग्रन्थात्।

BABY BULLET-Q